

Ens mantindrem fidels per sempre **més**

“De la generació de la República a la Generació dels Octubre”. Aquest ha estat l'enunciat del XIV Encontre d'Escriptors, que ha retrobat la memòria viva i n'ha fet reivindicació del compromís. Amb el “Manifest-testament del segle”, que ha tancat l'encontre d'enguany, s'ha volgut deixar una sòlida porta oberta al futur.

L'Encontre ha constatat que la nostra literatura té referents que li permeten anar pel món amb el cap ben alt

Un privilegi. Comptar amb la trajectòria i la lucidesa de les figures de la nostra literatura que han passat pels Premis Octubre ha estat, per als assistents a l'Encontre d'Escriptors d'enguany –i sobretot per als més joves– un absolut privilegi. I una lliçó d'humilitat.

Els professors i crítics literaris Joan Triadú i Joaquim Molas varen ser els encarregats d'obrir el debat. I ho van fer, no caldria sinó, amb brillant lucidesa i oferint un complet repàs a l'evolució de la literatura catalana des de l'adveniment de la República fins ben entrats els anys seixanta, quan, en paraules de Joaquim Molas, la nostra cultura, i concretament la literatura, “va protagonitzar un moviment polític i cultural de gran abast i qualitat”, sortint al carrer de la mà de la cançó o el teatre independent “per tal d'intervenir en l'actualitat i obrir-se a les majories no compromeses”. Abans, hi havia hagut l'esperança, la desfeta i la represa que havien representat el temps d'acostament a la plenitud democràtica que fou la República, el xoc contra el mur del franquisme i el treball resistent en la clandestinitat. Joan Triadú va resseguir aquests moments sobre la base vertebradora de J. V. Foix i Carles Riba, als quals, va afegir, a més de la qualitat literària, “ombrejava una sola bandera”: una convicció nacional indefallent.

Josep Palau i Fabre, “l'alquimista”, poeta i dramaturg, va coincidir en l'a-

preciació feta per Triadú sobre la poca empenya cultural que havia generat el període republicà (“quan es té la confiança que ja s'han aconseguit determinades coses, es perd l'empenya”, havia afirmat Triadú) i, potser en un velat advertiment als joves actuals, va apuntar que néixer “amb coixí de plomes” no és el millor estímul per a la creació i va alertar sobre “els paranys de la llibertat”, quan s'obliden els fets històrics que la condicionen i “un pot girar-se d'esquena al país i fer-li mal sense adonar-se'n”. Amb un parlar pausat i rotund, Palau i Fabre va relatar com, arran de la derrota del 39, la literatura va passar “de comesa personal a comesa col·lectiva” i com, d'amagat, en una rebotiga, es feien les reunions dels “Amics de la poesia”, “la primera entitat des d'on vam intentar cohesionar la Catalunya delmada de la postguerra”. Així mateix, va insistir en la necessitat de fer, de la irradiació cultural, “la nostra màxima preocupació” i, de la mateixa manera que ell es va proposar aconseguir que el llibre més important sobre Picasso fos “escrit en llengua catalana”, aconseguir que s'emprengui “com una de les tasques més urgents”, la recuperació de “la figura gegantina d'Ausiàs March, el poeta més gran d'Europa en la seva època”.

Totes i cadascuna de les intervencions van coincidir en dos trets essencials: cap voluntat d'alliçonar, tota la força de la trajectòria vital i artística. Des d'aquest mateix punt de partida és que es varen situar Arnau Puig “mestre, poeta i filòsof de combat” (en paraules de Vicenç Altaió, un dels coordinadors de l'Encontre) i membre, junt amb Joan Brossa o Antoni Tàpies, del grup artístic “Dau al Set”, o Ricard Salvat, director escènic i home de teatre per excel·lència. El pri-

mer, amb la seva "alerta de la incomoditat" i en favor d'ella, i el segon, des de la denúncia de la desmemòria. Salvat va explicitar com, a partir de l'any 1975, hi ha hagut "la voluntat claríssima" d'esborrar una generació teatral que va assolir cotes altíssimes de qualitat escènica i a la qual s'ha volgut negar "fins i tot el dret d'existir". Més jove, però amb la mateixa passió pel teatre, el dramaturg Rodolf Sirera va coincidir amb Salvat en la necessitat d'una actualment inexistent "planificació a llarg termini" feta des dels estaments públics que permeti "revisitar la dramaturgia catalana contemporània".

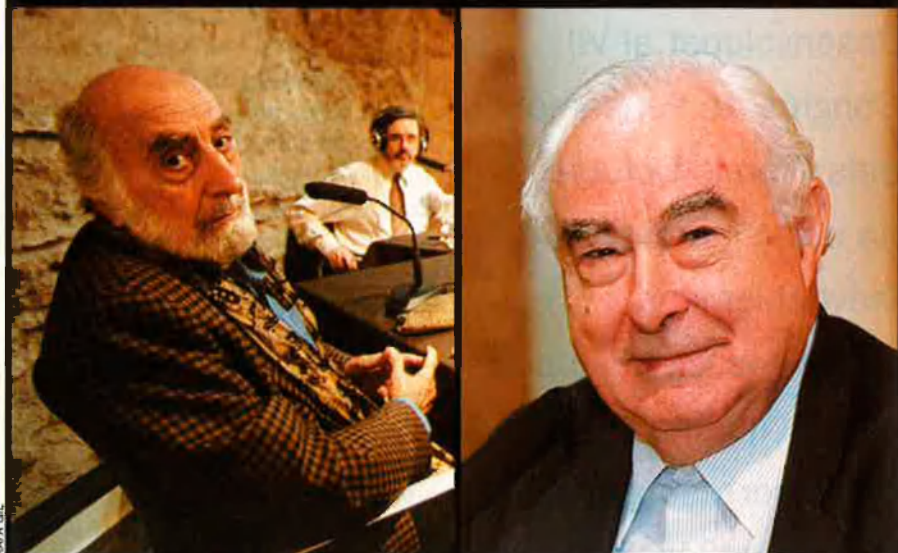
En tot cas, l'Encontre ha constatat que la literatura catalana compta amb sòlids referents que li permeten anar pel món amb el cap ben alt. Alguns d'aquests referents continuen, avui dia, donant mostres de la seva lucidesa i, per a sort de tots nosaltres, estan disposats a compartir. Saber fins a quin punt seran capaces de prendre relleu les generacions que els segueixen és tan sols una qüestió de temps.

De moment, l'anunci fet pel jove dramaturg Juli Disla per evidenciar la displicència amb què sovint acull Barcelona tot allò que li arriba de més enllà de l'àrea metropolitana, sembla en sintonia amb l'"alerta de la incomoditat": "En el futur pense enganyar un jurat de Barcelona i guanyar un premi després que algun amic m'haja canviat les desinències en el text." Guanya 'ls, Juli, i tindrem el relleu garantit.

Núria Cadenas

Al paranimf de la Universitat de València, alguns dels autors del "Manifest-testament del segle".

A l'esquerra, Josep Palau i Fabre, en el programa radiofònic Àgora, d'Agustí Pons (al fons de la imatge), emès des de l'Encontre. A la dreta, el somriure d'Arnau Puig.

Un llegat per al segle XXI

Reivindicació de memòria, llegat per als qui han de continuar, anàlisi i esperança. Tot això i molt més és el "Manifest-testament del segle", llegit al paranimf de la Universitat de València en un acte sense precedents i amb vocació de futur:

Lluís Alpera: "Parle ara com a membre d'una generació que ho va donar tot –o gairebé tot– per un compromís pel país, talment com havien fet la generació anterior." **Joan Colomines:** "El compromís és una manera profitosa de viure." **Carles Fontserè:** "Hem d'afirmar-nos com a catalans, i practicar una resistència sistemàtica a la democràcia hispanocatalana *caudillista y chanchullera*." **Joaquim Horta:** "Voldria morir noblement i digna/ enfront de la desvergonyida salut dels covards servents." **Baltasar Porcel:** "Que els escriptors joves vegin quin és el doll enorme de la llengua més enllà del seu encotillament." **Josep Romeu:** "Cadascú s'ha de crear la pròpia escala de valors i hi ha d'ésser fidel amb totes les conseqüències." **Xavier Rubert de Ventós:** "Hem d'aprendre de la nostra tonteria i ceguesa d'aquells anys." **Carmelina Sánchez Cutillas:** "Els escriptors, els intel·lectuals d'ara, haurien de compartir aquell esperit de rebel·lia, d'independència i de lluita." **Segimon Serrallonga:** "Qui no milita per una causa que abraçi l'interès personal més fondo amb l'interès general més ampli no és digne d'escriure una sola ratlla." **Josep Vallverdú:** "Allò que no es coneix no s'estima: i una carrera literària ha de tenir també arrelament en la terra que en creà la llengua, i vital simpatia amb la gent que la serví." **N. C.**